

4. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. Ст. 144. Поточна редакція від 27.02.2021 р.

5. Про товарну біржу : Закон України від 10 грудня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 10. Ст. 139. Поточна редакція від 16.10.2020 р.

6. Уралова В. П. Поняття та види посередницької діяльності у сфері страхування. *Право і суспільство*. 2013. № 5. С. 52-57.

ОСАУЛЕНКО Андрій Олександрович,
*доцент кафедри конституційного права та
прав людини Національної академії внутрішніх
справ, доктор юридичних наук, доцент*

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ВИМІРІ НАУКОВОЇ ШКОЛИ В. В. КОПЕЙЧИКОВА

Проблематика юридичної відповідальності посідає одне із центральних місць в юридичній науці у період становлення в Україні правової держави і громадянського суспільства.

Представники створеної В. В. Копейчиковим наукової школи з прав людини та їх забезпечення в діяльності правоохоронних органів також активно долучались до розробки дискусійних аспектів цього засобу забезпечення охоронної функції права.

Зокрема, активний розвиток масиву публічного права зумовив актуальність підготовки дисертаційного дослідження об'єктом якого стала саме ретроспективна юридична відповідальність як складне правове явище. Так, у 2007 році Осауленком Андрієм Олександровичем під науковим керівництвом представника наукової школи В. В. Копейчикова – доктора юридичних наук, професора Олександра Деонисовича Тихомирова на кафедрі теорії держави та права була підготовлена та успішно захищена дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук на тему: «Нормативна конструкція ретроспективної юридичної відповідальності в публічному праві сучасної України».

Офіційним опонентом, що здійснив конструктивну критику підготовленої роботи, виступив також один із представників наукової школи В. В. Копейчикова – Самофалов Леонід Прохорович, який на той час працював завідувачем кафедри теорії та історії

держави і права Національного університету податкової служби України. Провідною установою став очолюваний доктором юридичних наук, професором Н. М. Оніщенко відділ теорії держави і права Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України.

Вищезазначене дисертаційне дослідження стало останнім серед робіт, що були виконані на кафедрі теорії держави та права і захищені із залученням провідної установи.

Науковий вектор, закладений В. В. Копейчиковим в контексті забезпечення прав людини в діяльності правоохоронних органів, знайшов також своє втілення і в дисертаційному дослідженні Олени Володимирівни Іваненко, яка у 2007 році під науковим керівництвом на той час начальника кафедри теорії держави та права, доктора юридичних наук, професора Калюжного Ростислава Андрійовича захистила кандидатську дисертацію на тему: «Сутність юридичної відповідальності та роль правоохоронних органів у її забезпеченні».

Здобувачами кафедри теорії держави та права також не був залишений без уваги і приватноправовий аспект юридичної відповідальності. Під науковим керівництвом представника наукової школи В. В. Копейчикова – доктора юридичних наук, професора Гусарєва Станіслава Дмитровича, у 2014 році була захищена дисертація, підготовлена Зеленою Іриною Володимирівною на тему: «Юридична відповідальність у приватному праві».

Загострення громадянської і політичної нестабільності в Україні, анексія та окупація частини територій нашої держави призвели до погіршення умов життя, зниження добробуту населення, а також порушення прав і свобод людини та громадянина. Такі зміни в суспільних відносинах обумовили новий поштовх у розвитку наукових досліджень юридичної відповідальності. Зокрема, у 2019 році здобувачем кафедри теорії держави та права Терещуком Миколою Миколайовичем під науковим керівництвом Осауленка Андрія Олександровича була успішно захищена дисертаційна робота на тему: «Юридична відповідальність у публічному праві».

Підводячи підсумок, доцільно зазначити, що юридична відповідальність завжди була мірилом реального втілення прав і свобод у соціальній дійсності. В процесі реалізації юридичної відповідальності відбувається безпосередній вплив держави на сферу нормативно закріплених суб'єктивних прав, що виявляє ціннісні орієнтири держави, а також законодавчі гарантії та механізми захисту прав і свобод особи. У зв'язку з цим, цілком природним є той факт, що представники наукової школи В. В. Копейчикова неодноразово звертались до цієї правової категорії у процесі здійснення наукових пошуків, окреслюючи тим самим перспективи розвитку доктринальних досліджень юридичної відповідальності у майбутньому.